

Designing and Validating the Cultural Education Framework for Student Teachers Based on the Six Areas of the Transformation Document

Mahnaz Amiri Forutaghe¹, Roya Afrasiabi^{2*}, Behrang Esmaeili Shad²

1. PhD Student, Department of Educational Sciences, Bojnourd Branch, Islamic Azad University, Bojnourd, Iran

2. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Bojnourd Branch, Islamic Azad University, Bojnourd, Iran

ABSTRACT

This study aimed to design and validate the cultural education framework for student teachers based on the six areas of the Transformation Document. The research was applied in purpose and utilized a sequential exploratory mixed-method design with both qualitative and quantitative components. In the qualitative phase, the dimensions of the proposed framework were extracted using grounded theory through interviews. In the quantitative phase, the validation of the paradigmatic model was examined in two steps: first, using the fuzzy Delphi method; and second, using the structural equation modeling (SEM) approach with partial least squares (PLS) methodology via the PLS-3 software. The qualitative research population included faculty members from the Farhangian University of Khorasan Razavi Province, and the quantitative population comprised all faculty members of Farhangian University in the same province. In the qualitative phase, purposive sampling was employed, and based on theoretical saturation, 12 participants were selected. In the quantitative phase, based on Cochran's formula, 320 participants were selected using random sampling. The research tools included a semi-structured interview in the qualitative phase to explore the experiences, views, and knowledge of experts, and a researcher-developed questionnaire in the quantitative phase, designed based on criteria extracted from the qualitative phase, to collect data related to the cultural education framework for student teachers aligned with the six areas of the Transformation Document. The validity of the questionnaire in the qualitative phase was established through face and content validity, and its reliability was assessed using repeatability and stability indices (0.81). In the quantitative phase, face validity, content validity (0.74), and construct validity were confirmed, and reliability was determined through Cronbach's alpha, ranging from 0.73 to 0.80 for the questionnaire components. The qualitative findings identified causal, contextual, intervening conditions, strategies, and consequences of the paradigmatic model for the cultural education of student teachers, based on the six areas of the Transformation Document. Fuzzy Delphi results indicated that all concepts related to the paradigmatic model of cultural education for student teachers had an acceptance threshold above 0.7, and the identified components for the paradigmatic model were confirmed. Finally, to assess the proposed research model, the structural equation modeling approach using the partial least squares method via PLS-3 software was employed. The results demonstrated the overall goodness-of-fit of the model, with both the structural and measurement models showing adequate quality in explaining the research variables. It can be concluded that enhancing cultural education in student teachers can be achieved through the promotion of religious education, economic education, scientific education, social education, physical education, and artistic education.

Received: 25 Dec 2024

Accepted: 05 Jan 2025

Available Online: 20 Mar 2025

Keywords

Cultural education, Student teachers, Six areas of the Transformation Document, Farhangian University

How to cite:

Amiri Forutaghe, M., Afrasiabi, R., & Esmaeili Shad, B. (2025). Designing and Validating the Cultural Education Framework for Student Teachers Based on the Six Areas of the Transformation Document. *Study and Innovation in Education and Development*, 4(5),87-119.

* Corresponding Author:

Dr. Roya Afrasiabi

E-mail: Afrasiabi@bojnourdiau.ac.ir

© 2025 the authors. Published by Institute for Knowledge, Development, and Research.

This is an open access article under the terms of the [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) License.

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Cultural education has emerged as a critical pillar of modern educational systems, shaping the cultural and social identity of future generations. With globalization and rapid cultural transformations, frameworks such as the "Six Areas of the Transformation Document" provide valuable guidelines for enhancing the cultural education of student teachers. However, gaps persist in achieving balanced cultural, social, scientific, and ethical dimensions, particularly in contexts like Iran's Farhangian University system. Research highlights a need for a cohesive approach that integrates these dimensions while addressing localized challenges and fostering comprehensive teacher training (1, 2).

Current obstacles include fragmented program designs, inadequate resources, and insufficient understanding of cultural needs. These challenges can impede the ability of student teachers to engage effectively with diverse societal needs. The necessity of a well-defined framework tailored to the "Six Areas" is thus underscored (3, 4). This study aimed to design and validate such a framework to address these challenges systematically and pragmatically.

METHODS AND MATERIALS

The study employed a sequential exploratory mixed-method design, integrating qualitative and quantitative approaches.

- **Qualitative Phase:** Grounded theory was applied to explore dimensions through semi-structured interviews with 12 experts from Farhangian University, selected using purposive sampling until theoretical saturation.
- **Quantitative Phase:** The validation of the paradigmatic model was conducted in two steps: using the fuzzy Delphi method and structural equation modeling (SEM) via PLS-3 software. A researcher-designed questionnaire, based on qualitative insights, was administered to 320 randomly selected faculty members across Khorasan Razavi Province. The tools underwent rigorous validity (face, content, and construct) and reliability testing (Cronbach's alpha: 0.73–0.80). Data analysis encompassed descriptive and inferential statistics to confirm the model's goodness-of-fit.

FINDINGS

The qualitative phase, employing grounded theory, revealed five critical dimensions integral to the cultural education framework: causal conditions, contextual factors,

intervening conditions, strategies, and outcomes. These dimensions, derived from interviews with experts, form the basis for a holistic understanding of cultural education for student teachers. Below is a detailed breakdown of these dimensions:

1. Causal Conditions:

- Root causes impacting cultural education, such as inadequate awareness of cultural dimensions and lack of alignment between policy and practice, were identified.
- Faculty emphasized the importance of embedding ethical, social, and religious values into teacher training programs to address cultural challenges effectively.

2. Contextual Factors:

- Local and regional variations in cultural and social expectations emerged as critical considerations. For example, cultural education strategies must accommodate differences in urban and rural educational settings.
- Institutional support, including administrative policies and resource allocation, was found to significantly influence the effectiveness of cultural education.

3. Intervening Conditions:

- Challenges like limited resources, resistance to change among faculty, and insufficient integration of technology in pedagogy were recurring themes.
- Faculty noted the need for ongoing professional development to address these barriers.

4. Strategies:

- Participants recommended aligning educational content with the six areas of the Transformation Document, encompassing religious, economic, scientific, social, physical, and artistic education.
- Practical strategies included revising curricula to foster critical thinking, promoting interdepartmental collaboration, and utilizing culturally relevant teaching materials.

5. Outcomes:

- The anticipated outcomes include enhanced cultural competence, improved social cohesion, and greater teacher engagement in culturally responsive practices.

- A direct link was established between a well-implemented cultural education framework and the professional readiness of student teachers to address societal challenges.

The Fuzzy Delphi method was employed to validate the components of the proposed framework. The method revealed strong consensus among the panel of experts regarding the relevance and importance of the identified dimensions. Key findings from this phase include:

- All identified components achieved an acceptance threshold above 0.7, indicating strong agreement among experts.
- Suggestions made by experts during the Delphi rounds were incorporated into the framework, enhancing its comprehensiveness and applicability.
- For instance, the inclusion of "artistic education" as a distinct category stemmed from expert feedback emphasizing its role in fostering creativity and innovation.

In the quantitative phase, Structural Equation Modeling (SEM) via PLS-3 software was used to test the proposed model's validity and reliability. The model's overall goodness-of-fit was confirmed, with both the structural and measurement components demonstrating high-quality indices. Detailed findings include:

1. **Model Fit Statistics:**

- The fit indices indicated robust alignment between the theoretical framework and the observed data.
- Constructs related to "contextual factors" and "strategies" showed particularly strong correlations, highlighting their centrality to the framework.

2. **Reliability and Validity:**

- The reliability of the model's constructs was assessed using Cronbach's alpha, which ranged from 0.73 to 0.80 across various dimensions.
- Construct validity, including convergent and discriminant validity, was rigorously tested, ensuring that the framework accurately captures the intended constructs.

DISCUSSION AND CONCLUSION

The validated framework offers a comprehensive roadmap for cultural education in student teachers, addressing critical gaps in existing programs. By integrating the "Six Areas" into teacher training curricula, the framework fosters balanced development in religious, economic, scientific, social, physical, and artistic dimensions. The findings

emphasize the importance of aligning educational objectives with cultural and regional needs, providing actionable strategies for curriculum designers and policymakers.

The study contributes significantly to advancing cultural education theory and practice, emphasizing the integration of diverse pedagogical dimensions for preparing future educators to navigate complex cultural landscapes. Future research should explore the framework's adaptability in different educational and cultural contexts, ensuring its broader applicability and impact.

طراحی و اعتبارسنجی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول

مهناز امیری فروتقه^۱، رویا افراسیابی^{۲*}، بهرنگ اسماعیلی شاد^۲

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران

۲. استادیار گروه علوم تربیتی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران

چکیده

این پژوهش باهدف طراحی و اعتبارسنجی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول انجام شده است. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر طرح پژوهش، از نوع تحقیقات آمیخته اکتشافی متوالی بود که ماهیت کیفی- کمی دارد. در بخش کیفی با استفاده از نظریه داده بنیاد و با انجام مصاحبه، ابعاد الگوی پیشنهادی استخراج گردید. در بخش کمی پژوهش، ابتدا در محله اول اعتبارسنجی و تأیید الگوی پارادایمی با استفاده از روش دلفی فازی مورد بررسی قرار گرفت و در مرحله دوم، با استفاده از رویکرد معادلات ساختاری مبتنی بر روش حداقل مجزورات جزئی با نرم‌افزارهای PLS-3 به اعتبارسنجی مدل پرداخته شد. جامعه پژوهش در بخش کیفی شامل اعضای هیئت‌علمی دانشگاه فرهنگیان استان خراسان رضوی و در بخش کمی تمامی اساتید دانشگاه فرهنگیان در استان خراسان رضوی بودند بنابراین روش نمونه‌گیری پژوهش حاضر در بخش کیفی، نمونه‌گیری هدفمند بود که در نهایت بر اساس اشباع نظری ۱۲ نفر و در بخش کمی، بر اساس فرمول کوکران ۳۲۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. ابزار پژوهش در بخش کیفی، مصاحبه نیمه ساختاریافته برای بررسی تجربه‌ها، دیدگاه‌ها و دانش خبرگان بود و در بخش کمی بر اساس معیارهای استخراج شده از مرحله کیفی پرسش‌نامه محقق ساخته برای الگوی چارچوب تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول طراحی و درجات جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز استفاده شد. روایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر، در بخش کیفی از روایی صوری و محتوایی و جهت بررسی پایایی از دو شاخص تکرارپذیری و شاخص ثبات (۰/۸۱) استفاده شد و در بخش کمی از طریق روایی صوری و روایی محتوایی (۰/۷۴) و روایی سازه مورد تأیید قرار گرفت و پایایی از طریق آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های پرسشنامه از ۰/۷۳ تا ۰/۸۰ به دست آمد. مفاهیم شرایط علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردها و پیامدهای الگوی پارادایمی بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول، تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در یافته‌های بخش کیفی شناسایی شد. نتایج دلفی فازی نشان داد تمامی مفاهیم مربوط به الگوی پارادایمی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول دارای آستانه پذیرش بالای ۰/۷ بود و مؤلفه‌های شناسایی شده برای الگوی پارادایمی تأیید گردید. در نهایت جهت بررسی مدل پیشنهادی پژوهش از رویکرد معادلات ساختاری مبتنی بر روش حداقل مجزورات جزئی با نرم‌افزار PLS-3 استفاده شد و نتایج نشان داد برازش کلی مدل تأیید می‌شود و مجموع مدل ساختاری و مدل اندازه‌گیری کیفیت مناسب در تبیین متغیرهای پژوهش دارند. می‌توان نتیجه گرفت که از طریق ارتقای تربیت دینی، تربیت اقتصادی، تربیت علمی، تربیت اجتماعی، تربیت بدنی و تربیت هنری می‌توان تربیت فرهنگی را در دانشجو معلمان ارتقا داد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۰۹

تاریخ چاپ: ۱۴۰۳/۱۲/۳۰

واژگان کلیدی

تربیت فرهنگی، دانشجو معلمان، ساحت‌های شش‌گانه سند تحول، دانشگاه فرهنگیان

شیوه ارجاع دهی:

امیری فروتقه، مهناز، افراسیابی، رویا، و اسماعیلی شاد، بهرنگ. (۱۴۰۳). طراحی و اعتبارسنجی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول. پژوهش و نوآوری در تربیت و توسعه، ۴(۵)، ۸۷-۱۱۹.

نویسنده مسئول:

دکتر رویا افراسیابی

پست الکترونیکی: Afrasiabi@bojnourdiau.ac.ir

در عصر حاضر، تربیت فرهنگی به‌عنوان یکی از ارکان کلیدی نظام آموزشی، نقشی حیاتی در شکل‌دهی به هویت فرهنگی و اجتماعی نسل‌های آینده ایفا می‌کند. با توجه به تحولات سریع جهانی و چالش‌های فرهنگی ناشی از جهانی‌سازی، ضرورت طراحی چارچوبی برای تربیت فرهنگی بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بیش‌ازپیش احساس می‌شود. این سند به‌عنوان یک راهنمای جامع، به تبیین ابعاد مختلف تربیت دانش‌آموزان و معلمان می‌پردازد و بر اهمیت تعادل بین ساحت‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، علمی و اخلاقی تأکید دارد. بنابراین، درک و پیاده‌سازی این ساحت‌ها در تربیت فرهنگی دانشجو معلمان، می‌تواند به ارتقاء کیفیت آموزش و پرورش و آماده‌سازی معلمان برای مواجهه با چالش‌های فرهنگی و اجتماعی کمک کند (1).

چالش‌های موجود در تربیت فرهنگی، شامل عدم انسجام در برنامه‌های آموزشی، کمبود منابع و ابزارهای آموزشی مناسب، نداشتن آگاهی کافی از ابعاد فرهنگی و اجتماعی، و عدم توجه به نیازهای محلی و منطقه‌ای است. این چالش‌ها نه تنها بر کیفیت تربیت فرهنگی تأثیر منفی می‌گذارند، بلکه می‌توانند منجر به کاهش انگیزه و توانایی دانشجو معلمان در ایفای نقش مؤثر خود در جامعه شوند. بنابراین، شناسایی و تحلیل این چالش‌ها، به‌عنوان گام اول در طراحی چارچوبی مؤثر برای تربیت فرهنگی، امری ضروری است (2).

یکی از چالش‌های اساسی در تربیت فرهنگی دانشجو معلمان، عدم انسجام و هماهنگی بین ساحت‌های شش‌گانه سند تحول است. بسیاری از برنامه‌های آموزشی به‌طور جداگانه و بدون توجه به ارتباطات بین ساحت‌ها طراحی می‌شوند، که این امر منجر به تربیت ناقص و یک‌بعدی دانشجو معلمان می‌شود. به همین دلیل، ضرورت دارد که برنامه‌های آموزشی به‌گونه‌ای طراحی شوند که تمامی ساحت‌ها به‌صورت هم‌زمان و هماهنگ مورد توجه قرار گیرند تا بتوانند به تربیت جامع و متوازن دانشجو معلمان کمک کنند. چالش دیگر، کمبود منابع و ابزارهای آموزشی مناسب برای تربیت فرهنگی است. بسیاری از مؤسسات آموزشی با کمبود کتاب‌ها، نرم‌افزارها و ابزارهای آموزشی مدرن مواجه هستند که این امر می‌تواند به عدم توانایی در انتقال مفاهیم فرهنگی و اجتماعی به دانشجو معلمان منجر شود. این کمبود منابع، نه تنها بر کیفیت آموزش تأثیر می‌گذارد، بلکه می‌تواند به کاهش انگیزه و علاقه دانشجو معلمان به یادگیری و تربیت فرهنگی منجر شود (3). یکی دیگر از چالش‌های مهم، نداشتن آگاهی کافی از ابعاد فرهنگی و اجتماعی است. بسیاری از دانشجو معلمان با مفاهیم و نظریه‌های فرهنگی آشنا نیستند و این عدم آگاهی می‌تواند به عدم توانایی آن‌ها در شناسایی و حل مسائل فرهنگی و اجتماعی در کلاس‌های درس منجر شود. برای حل این چالش، ضروری است که دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های تخصصی در زمینه فرهنگ و جامعه‌شناسی برای دانشجو معلمان برگزار شود. چالش چهارم، عدم توجه به نیازهای محلی و منطقه‌ای در تربیت فرهنگی است. بسیاری از برنامه‌های آموزشی به‌صورت کلی و بدون در نظر گرفتن ویژگی‌ها و نیازهای خاص هر منطقه طراحی می‌شوند. این امر می‌تواند منجر به عدم کارایی برنامه‌ها و ناتوانی دانشجو معلمان در پاسخگویی به نیازهای فرهنگی و اجتماعی

جامعه خود شود. بنابراین، توجه به نیازهای محلی و طراحی برنامه‌های آموزشی متناسب با آن‌ها، می‌تواند به ارتقاء کیفیت تربیت فرهنگی و اجتماعی دانشجو معلمان کمک کند (4).

لازم به ذکر است که تربیت فرهنگی دانشجو معلمان به‌عنوان یکی از ارکان اساسی نظام آموزش و پرورش، نیازمند توجه ویژه به عوامل مؤثر بر بهبود این فرآیند است. بر اساس مستندات پژوهشی، عواملی چون برنامه‌ریزی آموزشی، محتوای درسی، محیط یادگیری، و مشارکت خانواده و جامعه در شکل‌گیری هویت فرهنگی دانشجو معلمان نقش بسزایی دارند. به‌عنوان مثال، برنامه‌های آموزشی که بر مبنای ساحت‌های شش‌گانه سند تحول بنیادین طراحی شده‌اند، می‌توانند به تقویت ابعاد مختلف فرهنگی در دانشجو معلمان کمک کنند. همچنین، محیط یادگیری که به تقویت تعاملات اجتماعی و فرهنگی می‌پردازد، می‌تواند زمینه‌ساز تربیت فرهنگی مؤثر باشد. در این راستا، توجه به تنوع فرهنگی و ایجاد فضایی مناسب برای ابراز هویت‌های فرهنگی مختلف نیز از جمله عوامل کلیدی در بهبود تربیت فرهنگی محسوب می‌شود (5).

در زمینه پیشینه‌های نظری مرتبط با "تربیت فرهنگی"، نظریه‌های مختلفی وجود دارد که به بررسی ابعاد مختلف این مفهوم می‌پردازند. از جمله این نظریه‌ها می‌توان به نظریه‌های اجتماعی-فرهنگی و نظریه‌های هویت اشاره کرد که بر اهمیت تعاملات اجتماعی و فرهنگی در فرآیند یادگیری تأکید دارند. با این حال، نقد این نظریه‌ها نشان می‌دهد که بسیاری از آن‌ها در عمل با چالش‌هایی مواجه هستند، از جمله عدم توجه کافی به تنوع فرهنگی و نیازهای خاص دانشجویان. این چالش‌ها می‌تواند به عدم تحقق اهداف تربیت فرهنگی منجر شود و ضرورت طراحی چارچوبی جامع و منسجم برای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان را بیشتر نمایان کند. در نهایت، مسائل مرتبط با تربیت فرهنگی در نظام آموزشی، از جمله فقدان هماهنگی میان ساحت‌های مختلف تربیتی و عدم توجه به نیازهای فرهنگی خاص دانشجویان، به‌عنوان چالش‌های اصلی این پژوهش مورد توجه قرار خواهند گرفت (6).

سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش با اتکا به آموزه‌های قرآن، اسناد بالادستی من جمله سند چشم‌انداز بیست‌ساله افق ۱۴۰۴، نقشه جامع علمی کشور تنظیم شده است و آموزش و پرورش باید در پایان دوره به اهداف تعیین شده در سند تحول دست یابد که در این مسیر قطعاً با موانع و چالش‌هایی روبرو خواهد شد (7). این سند مشتمل بر ۶ ساحت بوده که شامل: ۱- ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی؛ ۲- ساحت تربیت اقتصادی و حرفه‌ای؛ ۳- ساحت تربیت علمی و فناوری؛ ۴- ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی؛ ۵- ساحت تربیت زیستی و بدنی و ۶- ساحت تربیت زیبایی‌شناختی و هنری می‌باشند که هر کدام خود دارای زیر بخش‌های جداگانه می‌باشد. سند تحول بنیادین جمهوری اسلامی ایران، چشم‌انداز و نقشه راهی جهت ساخت هویتی توسعه‌مدار در نظام آموزشی کشور است، ولی مفاد این سند در اجرا و عمل، مورد بی‌مهری قرار گرفته است. بر همین اساس انجام فعالیت‌های آینده‌پژوهانه می‌تواند زمینه‌ی گفتمان تحول‌آفرین و درک عمیق‌تری از این سند را در سطوح مختلف آموزش و پرورش در راستای شفاف‌سازی و قابل دفاع نمودن آن ایجاد نماید و در صورتی که سند در مواردی دچار کاستی یا ناهماهنگی بین ارکان و اجزایش باشد، موجبات آگاهی، فراخوانی و تجدیدنظر آن را فراهم آورد (8). بر اساس تحولات صورت گرفته در یک دهه اخیر که از تصویب این سند مهم گذشته است، لازم است تا به

همسان‌سازی شاخص‌های مطرح‌شده در این سند با نیازهای روز جامعه پرداخته شود و کاستی‌هایی که در طی یک دهه اخیر در آن بروز نموده است شناسایی و راهکارهای لازم در جهت بهبود آن ارائه گردد. در بین سازمان‌های فرهنگ‌ساز نقش آموزش و پرورش از همه بالاتر است به طوری که پایه و اساس بر مبنای آموزش و پرورش بنا نهاده می‌شود. اگر این پایه و اساس از همان ابتدا به درستی بنا نهاده شود بسیاری از مشکلات در حوزه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی ایجاد نخواهند شد اما به نظر می‌رسد که آموزش و پرورش در این زمینه به توفیق کامل نرسیده است و علی‌رغم تغییرات مختلفی که طی دهه‌های اخیر در نظام آموزشی ایجاد شده که هنوز به آن رسالت خود نتوانسته است به طور کامل دست یابد. بنا بر نظر کارشناسان اگر در یک نظام آموزشی تغییرات زیاد و مکرر صورت گیرد یعنی آن نظام نتوانسته است به خواسته‌های خود برسد و لاجرم ناچار و ناگزیر از تغییر در شیوه خود می‌شود (9).

با بررسی‌های صورت گرفته مشخص شد که موضوع تربیت فرهنگی در سند تحول بنیادین دارای شفافیت کافی نبوده و جز در چند مورد سطحی، مفهومی از تربیت فرهنگی اطلاعات بیشتری به مخاطبین خود ارائه نمی‌دهد، بنابراین پژوهشگر با توجه به این خلأ موجود در این پژوهش در تلاش است تا این مهم را به محک آزمایش قرار داده و در یک اقدام کاملاً جدید و کاربردی، چارچوبی مبتنی بر تربیت فرهنگی را با همکاری مدیران و متخصصان دانشگاه فرهنگیان را برای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان ارائه نماید. چراکه تاکنون پژوهش‌های جامع در زمینه نقد و بررسی ساحت‌های شش‌گانه سند تحول که به منظور تربیت فرهنگی دانشجو معلمان تدوین شده است، در کشور صورت نگرفته است تا بتوان بر اساس آن تغییرات مورد نیاز در ساحت‌های یادشده را اعمال نمود. همچنین این پژوهش برآنست تا این مهم را از دید تجربه عملی و کاربردی متخصصان، مدیران حوزه دانشگاه فرهنگیان و اساتید محترم دانشگاه‌ها مورد بررسی قرار دهد و جنبه‌های مجهول ارتباط ساحت‌های شش‌گانه سند تحول را با تربیت فرهنگی دانشجو معلمان آن‌گونه که در سازمان‌های مربوطه مؤثر بوده از طریق ابعاد دقیق شناسایی نموده و به ارزیابی چالش‌ها و فرصت‌ها موجود در این زمینه بپردازد. لذا پژوهش حاضر بر آن است تا به این پرسش پاسخ دهد که طراحی و اعتبارسنجی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول چگونه است؟

روش پژوهش

در این پژوهش نوع پژوهش بر اساس هدف، کاربردی؛ بر اساس نوع داده آمیخته متوالی، بر اساس نوع پارادایم، عمل‌گرا یا ترکیبی (تفسیری و اثبات‌گرایی)؛ بر اساس ماهیت (رویکرد و طراحی) ابتدا از نوع تحقیقات اکتشافی و سپس توصیفی-تحلیلی؛ بر اساس نوع استدلال (منطق اجرا) از نوع تحقیقات مختلط (استقرایی-قیاسی) است زیرا از هر دو نوع استدلال استقرایی (در بخش کیفی فراترکیب و دلفی) و استنتاجی یا قیاسی (در بخش کمی پیمایشی و همبستگی) است.

الف: بخش کیفی: جامعه آماری مرحله اول بخش کیفی (فراترکیب) شامل کلیه مقالات و آثار علمی در پایگاه‌های داده داخلی و خارجی و همین‌طور اسناد و قوانین موجود در این حوزه است که در این مرحله، ۲۰ مقاله با توجه به فرایند انتخاب مقالات بر اساس

دستورالعمل پریزما با روش نمونه‌گیری غیر تصادفی هدفمند انتخاب شد. لازم به ذکر است معیارهای انتخاب مقالات در روش فراترکیب شامل به روز بودن و مرتبط با موضوع پژوهش، کیفیت و اعتبار علمی بالا و برگرفته از پایگاه‌های داده داخل و خارج معتبر، دارای روش‌شناسی مناسب و تنوع در دیدگاه‌ها و ...؛ علاوه بر این در مرحله دوم (تکنیک دلفی) شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان استان خراسان رضوی است که دارای مدرک دکتری در علوم تربیتی، محققان علوم اجتماعی بودند همچنین حداقل ۱۰ سال سابقه پژوهشی و آموزشی داشتند و دارای بیش از ۲۰ سال تجربه آموزشی و تربیتی بوده‌اند و در حوزه‌ها و رشته‌های علوم تربیتی دارای مقالات پژوهشی بودند، تشکیل داده است و با توجه به اینکه حداقل تعداد خبرگان در پانل دلفی معمولاً بین ۱۰ تا ۱۸ نفر در نظر گرفته می‌شود، در این پژوهش ۱۲ خبره که با روش نمونه‌گیری غیر تصادفی هدفمند انتخاب شدند. لازم به ذکر است، معیارهای انتخاب خبرگان عبارت‌اند از داشتن حداقل مدرک دکتری و سابقه تدریس در رشته‌های مرتبط با زمینه پژوهش، تخصص، مشارکت در پروژه‌های عملی و تجربه پژوهشی مرتبط، آگاهی از سیاست‌ها و رویه‌ها، چالش‌ها، موانع و توانایی ارائه نظرات تحلیلی، گستردگی دیدگاه‌ها، تعهد به مشارکت، داشتن سمت، مسئولیت، مشارکت در تصمیم‌گیری و تجربه عملی مرتبط با زمینه پژوهش و ..

ب: بخش کمی: در این بخش، جامعه آماری شامل کلیه اساتید دانشگاه فرهنگیان در استان خراسان رضوی است. با توجه به اینکه نظریه‌پردازان برجسته و صاحب‌نظر از جمله کلاین (۲۰۱۵) در حوزه مدل‌سازی معادلات ساختاری و تحلیل عاملی تأییدی، حداقل حجم نمونه ۲۰۰ نفر را به‌عنوان یک قاعده عمومی و مناسب برای مدل‌سازی معادلات ساختاری و تحلیل عاملی پیشنهاد می‌کنند، در این پژوهش با توجه به استفاده از آزمون تحلیل عاملی تأییدی و افزایش تعمیم‌پذیری، ۳۲۰ پاسخ‌دهنده با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبی به‌عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شد.

الف: بخش کیفی: ابزار گردآوری داده در مرحله اول بخش کیفی (فراترکیب)، مرور سیستماتیک ادبیات و منابع معتبر علمی است. این فرآیند شامل جستجوی دقیق و هدفمند در پایگاه‌های داده علمی، مقالات، کتب و پایان‌نامه‌های مرتبط با موضوع پژوهش بود. در بررسی روایی محتوایی مرحله فراترکیب مشخص شد، محتوا و مفاهیم موردبررسی به‌طور کامل و جامع در ادبیات موجود پوشش داده‌شده‌اند. برای این منظور مقالات با دقت بالا انتخاب شدند و ابتدا غربالگری صورت گرفت. به‌منظور غربالگری از نمودار جریان (فرایند جستجو و انتخاب مقالات) برای شناسایی مقالات مناسب در حوزه مورد مطالعه استفاده شد. در این مرحله ابتدا محدودیت‌های اعمال شده به لحاظ قلمروهای زمانی (داخلی و خارجی)، مکانی (پایگاه‌های داده داخل و خارج)، ماهیت پژوهش (سنتز، مروری، کیفی و کمی) و موضوعی (کلمات کلیدی برای جستجو) آورده شد، سپس فرایند غربالگری درشت و ریز صورت گرفت. علاوه بر این نتایج روایی داخلی نشان داد، یافته‌های حاصل از فراترکیب تحت تأثیر عوامل خارجی قرار نگرفته و به‌درستی تبیین شده‌اند، همچنین از چک‌لیست ۲۷ موردی بر اساس مدل پریزما، تجزیه و تحلیل مستقل توسط پژوهشگر و یک متخصص آمار، ضریب توافق کاپای کوهن، استفاده از معیارهای استاندارد، تکرارپذیری (شفافیت در فرایند روش اجرا)، استفاده از نرم‌افزار MAXQDA به‌منظور ردیابی دقیق مراحل تحلیل و کدگذاری داده‌ها و درنهایت بررسی، بازخورد و اصلاح کدها توسط خبره مسلط به موضوع جهت شناسایی تناقضات

انجام شد. به منظور پایایی در روش فراترکیب نیز از روش‌های ثبت دقیق فرایند پژوهش^۱، همسویی درون محقق^۲ و همسویی بین محقق^۳ استفاده شد. در نهایت می‌توان گفت، یافته‌ها بیانگر پایا و روا بودن داده‌های مرحله فراترکیب بود. علاوه بر آنچه گفته شد در مرحله دوم فاز کیفی (تکنیک دلفی) از کاربرد دلفی استفاده شد. در این مرحله، از خبرگان خواسته شد که علاوه بر امتیازدهی، هرگونه نظر یا پیشنهادی که در مورد شاخص‌ها دارند را بیان کنند و در صورت وجود، شاخص‌های جدیدی را که به نظرشان مهم است، به انتهای جدول اضافه کنند. به منظور روایی کاربرد دلفی ابتدا سؤالات به شکلی مناسب طراحی شدند که ساده، واضح و مرتبط باشند. برای این منظور از زبان ساده و مفهومی که به راحتی برای خبرگان قابل فهم باشد، برای طراحی گویه‌های پرسشنامه بسته پاسخ استفاده شد. سپس پیش از اجرای کاربرد دلفی، از روایی محتوایی با استفاده از فرمول نسبت روایی محتوا^۴ استفاده شد که نتایج بیانگر روایی محتوا بود و به این معناست که محتوای کاربرد به طور کامل و جامع مفاهیم مورد نظر را پوشش می‌دهد. همچنین برای محاسبه پایایی کاربرد دلفی از پایایی درونی^۵ و زمانی^۶ استفاده شد که در نهایت یافته‌های مرحله دلفی نیز بیانگر روا و پایا بودن کاربرد دلفی بود.

ب: بخش کمی: به منظور گردآوری داده‌ها در بخش کمی از پرسشنامه‌های محقق ساخته، برای سنجش اعتبار درونی (برگرفته از شاخص‌های شناسایی شده بخش کیفی) و بیرونی مدل (برگرفته از مدل نهایی) استفاده شد. مراحل ساخت پرسشنامه اعتبار درونی مدل بدین صورت بود که در ابتدا، برای شناسایی ابعاد تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول، به مرور سیستماتیک ادبیات این حوزه در پایگاه‌های داده داخل و خارج و بر مبنای پروتوکول پریزما به عنوان رویکردی استاندارد، پرداخته شد. آنگاه مقالات شناسایی شده با استفاده از معیارهای مشخصی غربالگری شدند و در نهایت ۲۰ مقاله باقی ماند که این مقاله با روش تحلیل مضمون مورد بررسی قرار گرفتند و ابعاد ارزیابی شناسایی شد. آنگاه این عوامل شناسایی شده به عنوان مبنای ایجاد سؤالات کاربرد دلفی مورد استفاده قرار گرفتند و این شاخص‌ها، مؤلفه‌ها و ابعاد با اجماع نظر خبرگان در سه راند نهایی و بومی شد. این پرسشنامه شامل سؤالاتی بود که روایی آن با روایی محتوا و پایایی آن ابتدا در یک گروه آزمایشی ۱۲ نفره اجرا و سپس اصلاحات لازم صورت گرفت و آنگاه پرسشنامه نهایی در میان گروه هدف توزیع شد. پرسشنامه این بخش شامل ۳۰ گویه با طیف اندازه‌گیری لیکرت از خیلی زیاد تا خیلی کم بود. به منظور سنجش روایی پرسشنامه حاضر از روایی محتوایی با کمک فرم‌های لاوشه نسبت روایی محتوا^۷ و شاخص روایی محتوا^۸ به کمک ده نفر از خبرگان استفاده شد و در این راستا محتوای پرسشنامه از نظر سؤال‌های اضافی و یا اصلاح سؤال‌ها مورد بررسی قرار گرفت و اصلاحات لازم قبل از توزیع پرسشنامه انجام شد. علاوه بر این برای سنجش روایی سازه نیز از دو نوع روایی

1 - Audit Trail

2 - Intrarater Reliability

3 - Interrater Reliability

4 - Content Validity Ratio - CVR

5 - Internal Reliability

6 - Test-Retest Reliability

7 - CVR

8 - CVI

همگرا و واگرا با کمک نرم‌افزار اسمارت پی ال اس ۳ استفاده شد که یافته‌ها در جدول زیر قابل ملاحظه است. همچنین در این پژوهش پایایی از طریق ضریب آلفای کرونباخ^۲، پایایی ترکیبی^۳ و اومگای مک‌دونالد^۴ محاسبه شد. مقادیر این دو ضریب برای همه متغیرهای پرسشنامه بالای ۰/۷۴ به دست آمد که نشان‌دهنده پایا بودن ابزار اندازه‌گیری بود. در این پژوهش مقدار نسبت روایی محتوای قابل قبول ۰/۵۶ در نظر گرفته شد. پس از محاسبه نسبت روایی محتوا، عدد ۰/۷۴ به دست آمد، بنابراین مشخص شد تمام سؤالات پرسشنامه اعتبار لازم را دارا بودند.

علاوه بر پرسشنامه اعتبار درونی فوق‌الذکر، برای سنجش اعتبار مدل از پرسشنامه محقق ساخته اقتباس شده از شوقی و کریمی (۱۴۰۳) نیز استفاده شد که شامل دو قسمت اعتبار بیرونی (۲۴ گویه) و اعتبار درونی (۱۰ گویه) با ۳۴ گویه بود که با طیف ۵ درجه‌ای لیکرت از خیلی کم تا خیلی زیاد بود. این پرسشنامه به صورت آنلاین و حضوری توزیع شد و از پاسخ‌دهندگان خواسته شد تا نظرات خود را درباره هر گویه بیان کنند. برای اطمینان از دقت و صحت پاسخ‌ها، مستندات نظری و تجربی حمایت‌کننده از مدل به همراه مدل طراحی شده و همچنین توضیحات لازم درباره هدف تحقیق و نحوه تکمیل این پرسشنامه به خبرگان ارائه شد. لازم به ذکر است که برای محاسبه روایی این پرسشنامه از روایی محتوایی و همچنین برای سنجش پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده که یافته‌ها بیانگر روا و پایا بودن این پرسشنامه بود.

جهت تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی از روش تحلیل داده بنیاد با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. فرایند تحلیل و تفسیر داده‌های کیفی به صورت خطی نیست؛ بلکه به صورت یک جریان رفت و برگشتی میان مصاحبه‌ها، کدهای گذارده شده و تفاسیر است.

در فاز کمی با توجه به هدف پژوهش از روش‌های آمار توصیفی (برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی شامل سن، جنسیت، تحصیلات و سابقه کار از درصد فراوانی، جدول و نمودار و همچنین برای توصیف متغیرهای پژوهش از میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی) و استنباطی (از آزمون تحلیل عاملی تأییدی برای اعتبار درونی و تی تک نمونه‌ای برای اعتبار بیرونی) با نرم‌افزارهای IBM SPSS-23 نسخه Statistics سال ۲۰۱۵ و SmartPLS-V3 سال ۲۰۱۶ استفاده شد.

یافته‌ها

در این بخش ابتدا در جدول زیر توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی مشارکت‌کنندگان و پاسخ‌دهندگان آورده شده است.

1 - Smart-Pls 3

2 - α

3 -CR

4 - McDonald's Omega

جدول ۱. ویژگی جمعیت شناختی جامعه هدف فاز کیفی

متغیرهای جمعیت شناختی	تعداد	درصد
جنسیت		
مرد	۷	۵۸/۳
زن	۵	۴۱/۷
رشته تحصیلی		
علوم تربیتی	۶	۵۰
علوم اجتماعی	۶	۵۰
سابقه شغلی (سال)		
۱۱-۱۵	۷	۵۸/۳
۱۶-۲۰	۳	۲۵
بالاتر از ۲۰	۲	۱۶/۷
جایگاه سازمانی		
هیئت علمی	۱۲	۱۰۰

مشخصات جمعیت شناختی ۱۲ نفر از اعضای گروه دلفی شامل اعضاء هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان استان خراسان رضوی با میانگین سنی $41/18 \pm 48/51$ سال در طیف سنی ۳۵-۵۴ سال را نشان می‌دهد. تعداد ۷ نفر (۵۸/۳ درصد) مرد و تعداد ۵ نفر (۴۱/۷ درصد) زن بودند. از نظر رشته تحصیلی ۶ نفر (۵۰ درصد) علوم تربیتی و ۶ نفر (۵۰ درصد) علوم اجتماعی بودند. هم‌چنین بیشتر خبرگان از نظر سابقه شغلی ۷ نفر (۵۸/۳ درصد) ۱۱-۱۵ سال، از نظر جایگاه سازمانی ۱۲ نفر (۱۰۰ درصد) هیئت علمی بودند.

جدول ۲. ویژگی جمعیت شناختی جامعه هدف فاز کمی

متغیرهای جمعیت شناختی	تعداد	درصد
جنسیت		
مرد	۷	۵۸/۳
زن	۵	۴۱/۷
رشته تحصیلی		
علوم تربیتی	۶	۵۰
علوم اجتماعی	۶	۵۰
سابقه شغلی (سال)		
۱۱-۱۵	۷	۵۸/۳
۱۶-۲۰	۳	۲۵
بالاتر از ۲۰	۲	۱۶/۷
جایگاه سازمانی		
هیئت علمی	۱۲	۱۰۰

مشخصات جمعیت شناختی ۳۲۰ نفر جهت تحلیل عامل تأییدی نشان داده شده است. بیشتر نمونه‌های مورد مطالعه از نظر جنسیت ۱۷۵ نفر (۵۴/۷ درصد) مرد، از نظر سنی ۱۲۴ نفر (۳۸/۷ درصد) در طیف ۴۱-۵۰ سال، از نظر سابقه کار ۱۱۵ نفر (۳۵/۹ درصد) ۱۶-۲۰ سال بودند. اطلاعات جمعیت شناختی در جدول فوق نشان داده شده است.

در ادامه به طراحی و اعتبارسنجی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول با توجه به یافته‌های بخش کیفی و کمی پرداخته می‌شود.

مرحله اول فاز کیفی:

در مرحله اول با تکیه بر بررسی‌های حاصل از مطالعات کیفی، به شناسایی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدل تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول پرداخته شده است. در این مرحله با استفاده از روش کیفی با مرور نظام‌مند و با رهیافت مدل پریزما، ابعاد تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول می‌شود. برای این منظور مراحل زیر طی شده است:

۱. گام‌های انجام سنتز پژوهی جهت شناسایی مؤلفه‌های تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول که شامل مراحل و زیر مراحل زیر است:

مرحله اول: تعیین جغرافیای پژوهش، تعیین پژوهش‌هایی که قرار است از یافته‌های آن‌ها استفاده شود و شامل موارد زیر است:

(الف) تعیین پارامترهای جست‌وجو مانند تاریخ انتشار و نوع پژوهش

(ب) تعیین معیارهای انتخاب اسناد گردآوری‌شده از مرحله قبل

(ج) تعیین راهبرد جست‌وجوی اسناد و پایگاه‌ها

مرحله دوم: نقد نظام‌مند اسناد منتخب شامل موارد زیر:

(الف) غربالگری درشت

(ب) غربالگری ریز

(ج) واکاوی

مرحله سوم سنتز: خلق چیزی جدید از عناصر جدا از هم که در این مرحله دو نوع سنتز به ترتیب انجام می‌شود:

۱. سنتز تجمیعی: در واقع در مقابل سنتز پژوهی ترکیبی است (گاف ۳۰ و همکاران، ۲۰۱۲). سنتز تجمیعی همانند تغییر فیزیکی و سنتز ترکیبی همانند تغییر شیمیایی در یک واکنش است. در اولی یافته‌های پژوهش‌های انتخاب‌شده باهم جمع می‌شوند، مانند آنچه بیشتر در فرا تحلیل پژوهش‌های کمی شاهد آن هستیم.

۲. سنتز ترکیبی: یافته‌های دیگران خود مبدل به داده‌ای می‌شوند که با داده‌ای دیگر ترکیب و سپس با هویتی جدید بازآفرینی می‌شوند.

۳. نمودار جریان (فرایند جستجوی مقالات) تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول: در این مرحله ابتدا محدودیت‌های اعمال‌شده به لحاظ قلمروهای زمانی (داخلی و خارجی)، مکانی (پایگاه‌های داده داخل و خارج)، ماهیت پژوهش (سنتز، مروری، کیفی و کمی) و موضوعی (کلمات کلیدی برای جستجو) آورده شد و سپس فرایند غربالگری درشت و ریز انجام

شد. بر اساس نمودار جریان مدل پریزما و پس از غربالگری‌های صورت گرفته در نهایت ۲۰ مقاله انتخاب شد که کیفیت آن‌ها بررسی و مورد واکاوی قرار گرفت.

۲. چک‌لیست ۲۷ موردی جهت بررسی کیفیت مقالات شناسایی شده در مورد ابعاد تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول: نتایج جستجوی کلیه مجلات مرتبط با حوزه تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول نشان می‌دهد که در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳ در داخل و ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۴ در خارج از کشور تنها ۳۰ مقاله با رویکرد کیفی و سایر، با کلمات کلیدی تربیت فرهنگی، ساحت‌های شش‌گانه سند تحول در این حوزه به چاپ رسیده است. میزان انطباق کلی کیفیت مقالات مورد بررسی با معیارهای گزارش چک‌لیست ۶۴٪ برآورد شد. بیشترین کمبودهای کیفیت در گزارش بخش روش مقالات به میزان ۵۴٪ تخمین زده شد. مشخص‌ترین نقصان گزارش‌های مطالعات مرور نظام‌مند مورد بررسی مربوط به خطاهای موجود در مطالعات اولیه و خطاهای حاصل از ترکیب نتایج این مطالعات و عدم اشاره به سوگیری‌ها بوده است. بیشتر مقالات یافت شده مربوط به سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ (۶۸.۲٪) و همین‌طور ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰ (۶۴.۷٪) بوده است که در مقالات پژوهشگران مدیریت سازمانی ۴۲.۵٪ و حقوق ۳۳.۱٪ وجود داشته است. از این تعداد مقاله ۳۳.۳٪ مربوط به مقالات داخلی و ۶۶.۶٪ مربوط به مقالات خارجی بود.

نتایج چک‌لیست ۲۷ موردی کیفیت مقالات منتخب نشان داد، تمام مقالات یا از کیفیت مناسب برخوردارند و یا از کیفیت بالا چراکه درصد کیفیت برای هر آیت‌م یا بالاتر از ۷۵٪ است و یا بین ۵۰٪ تا ۷۵٪ و اگر درصد کیفیت کسب‌شده کمتر از ۵۰٪ بود می‌توان گفت، کیفیت آیت‌م مورد نظر پایین است. در ادامه نیز نتایج ضریب کاپا برای توافق در خصوص مقالات توسط دو ارزیاب آورده شده است. کاپای کوهن قرارداد بین دو ارزیاب که هر کدام N مورد را در C طبقه متقابلاً انحصاری مرتب کرده‌اند را اندازه‌گیری می‌کند. معادله برای K عبارت است از:

$$K = \frac{pr(a) - pr(e)}{1 - pr(e)} = \frac{(0.56 - 0.332)}{1 - 0.6} = 0.57$$

لذا با توجه به مقدار ضریب کاپای (۰.۵۷) به دست آمده، می‌توان نتیجه گرفت که نتیجه بررسی دو ارزیاب مناسب است. واکاوی و سنتز (تجمیعی و ترکیبی): در نهایت سنتز به منظور تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول انجام و بر مبنای بررسی‌های صورت گرفته، شاخص‌های مستخرج از روش کیفی به دست آمد و سپس ابر مفاهیم استخراج شده رسم شد.

مرحله دوم فاز کیفی: تکنیک دلفی

در این مرحله برای غربالگری و همچنین نظرسنجی از خبرگان، شاخص‌های احصا شده از مرحله بررسی ادبیات در قالب کاربرگ دلفی، به خبرگان ارائه شد. در این راستا از آن‌ها خواسته شد تا به هریک از شاخص‌ها امتیاز ۱ تا ۵ اختصاص دهند. شاخص‌هایی که میانگین امتیاز آن‌ها کمتر از ۴ بود از دور دلفی حذف شدند. در راند اول دلفی، ۵ شاخص امتیاز زیر ۴ کسب کردند و از دور دلفی

حذف شدند. دلفی در راند دوم بدون ۴ شاخص حذف شده، ادامه پیدا کرد و ۶ شاخص با نظر خبرگان اصلاح شد و اما هیچ شاخصی از دور دلفی حذف نشد و خبرگان ترکیب ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها را تأیید کردند. برای اطمینان از نهایی شدن مدل، فرایند دلفی در راند سوم ادامه داشت. در راند سوم دلفی نیز تمامی شاخص‌ها امتیاز بالای ۴ کسب کردند. در ادامه جهت اطمینان از پاسخ‌ها از ضریب توافق کندال استفاده شد تا سطح اجماع بین اعضای دلفی را نشان دهد. یافته‌ها بیانگر اجماع قوی خبرگان در راند دوم و سوم در خصوص شاخص‌ها دارد و در نتیجه فرایند دلفی در دور سوم متوقف شد. یافته‌های راند سوم تکنیک دلفی در جدول زیر قابل ملاحظه است:

جدول ۳. راند سوم دلفی برای طراحی و اعتبارسنجی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه

سند تحول

مقوله اصلی	مقوله فرعی	زیر مقوله‌ها	مفاهیم	تعداد پاسخ‌ها	
				کاملاً موافقم	موافقم
شرایط علی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول	عوامل اخلاقی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان	آشنایی با اخلاق حرفه‌ای	حفظ کرامت انسانی وجدان کاری دوری از غرور عدالت محوری صبر و شکیبایی متعهد بودن	۱۲	۹
				کاملاً مخالفم	مخالفم
ساحت‌های شش‌گانه سند تحول	الگوهای اخلاقی	الگوهای اخلاقی جذاب	الگوهای اخلاقی مطلوب	۶	۶
				نظری ندارم	موافقم
عوامل تربیت فرهنگی دانشجو معلمان	ارتقاء دین‌داری	فرهنگ دین‌داری	پرورش تفکر در مبانی دینی توجه به ارزش‌های دینی در عمل	۵	۵
				نظری ندارم	موافقم
عوامل تربیت فرهنگی دانشجو معلمان	توجه به بعد عاطفی دین	توجه به بعد عاطفی دین	آموزش عاطفی دین رفتار عاطفی آموزش-دهندگان	۳	۲
				نظری ندارم	موافقم
عوامل تربیت فرهنگی دانشجو معلمان	انتخاب اعتقادات احترام	آزادانه به اعتقادات	آزاداندیشی اعتقادی قدرت تفکر و استدلال خویش‌داری عقاید معنوی عمیق	۴	۸
				نظری ندارم	موافقم
عوامل تربیت فرهنگی معلمان اجتماعی	تربیت فرهنگی معلمان اجتماعی	خودآگاهی اجتماعی فرهنگی	آشنایی با ارزش‌ها، بینش‌ها و هنجارهای اجتماعی	۵	۷
				نظری ندارم	موافقم
عوامل تربیت فرهنگی معلمان اجتماعی	آشنایی با ارزش‌ها، بینش‌ها و هنجارهای فرهنگی	آشنایی با ارزش‌ها، بینش‌ها و هنجارهای فرهنگی	آشنایی با ارزش‌ها، بینش‌ها و هنجارهای فرهنگی	۱۲	۷
				نظری ندارم	موافقم
عوامل تربیت فرهنگی معلمان اجتماعی	توانایی ارتباط با اولیاء	توانایی ارتباط با اولیاء	توانایی ارتباط با اولیاء	۵	۷
				نظری ندارم	موافقم

-	۲	-	۲	۸	توانایی مشاوره و راهنمایی	ارتقاء فرهنگ برقراری ارتباطات مثبت		
-	-	۴	۳	۵	ارتقاء حمایت گری			
-	-	-	۲	۱۰	ارتقاء فرهنگ مشارکت بین سازمانی			
-	-	-	۵	۷	ارتقاء فرهنگ کار تیمی			
-	-	-	۵	۷	توانایی ایجاد نشاط	ارتقاء فرهنگ		
-	-	-	۵	۷	توانایی ایجاد انگیزه	توجه به ارتباطات		
-	-	-	۲	۱۰	توانایی شناخت دانش آموزان	روانی		
-	-	-	۴	۸	تقویت بینش سیاسی	توجه به تربیت	عوامل سیاسی	
-	-	-	-	۱۲	ارتقاء مشارکت سیاسی	سیاسی	تربیت فرهنگی دانشجو معلمان	
-	-	-	۵	۷	فرهنگ تقدم منافع ملی بر منافع فردی			
-	-	۳	۴	۵	نوآوری در آموزش سیاسی	پویایی آموزش- های سیاسی		
-	-	-	۵	۷	انعطاف پذیری در آموزش های سیاسی			
-	-	-	۲	۱۰	سواد اطلاعات و ارتباطات مجازی	توانمندسازی سواد چندگانه	عوامل علمی و فناوری تربیت فرهنگی دانشجو معلمان	
-	-	-	-	۱۲	سواد رسانه ای	معلمان		
-	-	-	۸	۴	سواد فناوری نوین	توانمندسازی		
-	-	-	۲	۱۰	توانایی پژوهش محوری	معلمان در فناوری		
-	-	-	۶	۶	فعالیت های فرهنگی مجازی			
-	-	-	۵	۷	شناخت توانایی ها و شایستگی ها	ارتقاء فرهنگ خودباوری حرفه- ای	عوامل حرفه ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان	
-	-	-	۳	۹	تقویت رضایت درونی			
-	-	۳	۳	۶	تقویت حس امنیت و اعتماد			
-	-	-	۳	۹	شناخت تجربه ها و تخصص خود در حرفه معلمی			
-	-	-	۲	۱۰	خودسازی روانی	ارتقاء فرهنگ خودسازی		
-	-	-	۵	۷	خودسازی فکری			
-	-	-	۷	۵	خودسازی علمی			
-	-	-	۷	۵	جایگاه اقتصادی معلمان	جایگاه اقتصادی	عوامل اقتصادی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان	
-	-	۳	۲	۷	میزان مزایا و تسهیلات	میزان تأمین استقلال مالی		
-	-	-	۲	۱۰	میزان حقوق			

-	-	-	۲	۱۰	ارتقاء فرهنگ توجه به ورزش	تربیت بدنی	عوامل زیستی و بدنی تربیت فرهنگی دانشجو	
-	-	-	۳	۹	ارتقاء فرهنگ سلامت			
-	-	-	-	۱۲	تقویت دانش زیست محیطی	تربیت زیستی	معلمان	
-	-	-	۸	۴	حفاظت از محیط زیست			
-	-	-	۱۰	۲	شناخت ویژگی‌های شخصیتی	تربیت روانی		
-	-	-	۵	۷	شناخت ویژگی‌های رفتاری			
-	-	-	-	۱۲	شناخت ویژگی‌های ارتباطی و عاطفی			
-	-	-	-	۱۲	آگاهی در مورد تأثیرات زیبایی	تربیت زیبایی‌شناختی	عوامل زیبایی‌شناختی و هنری تربیت فرهنگی دانشجو	
-	-	-	۲	۱۰	ارزشمندی زیبایی‌شناختی			
-	-	-	۳	۹	افزایش فعالیت‌های هنری	تربیت هنری	معلمان	
-	-	-	۴	۸	پرورش خلاقیت			
-	-	-	۴	۸	تربیت افکار و عواطف مثبت			
-	-	-	۶	۶	ایجاد الگوی اخلاقی در فضای دانشگاه	زمینه‌سازی اخلاقی در	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو
-	-	-	۴	۸	ایجاد الگوی اخلاقی در اساتید مورد پذیرش	دانشگاه	معلمان در ساحت اخلاقی	تربیت فرهنگی دانشجو
-	-	-	۵	۷	آموزش اخلاقی مطلوب در خانواده‌ها	زمینه‌سازی اخلاق در خانواده	معلمان بر اساس	معلمان بر اساس
-	-	۳	۴	۵	شایستگی اخلاقی در والدین		ساحت‌های شش‌گانه سند تحول	
-	-	۱	۲	۹	زمینه‌سازی مقررات جامعه	زمینه‌سازی اخلاق در جامعه		
-	-	-	۲	۱۰	زمینه‌سازی اخلاق در رسانه‌ها			
-	-	۲	۳	۷	شناخت فرهنگ دینی غنی با تأکید بر فرهنگ معاصر	برخورداری از الگوی دینی غنی	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو
-	-	۱	۵	۶	ترویج باورهای دینی مبتنی بر واقعیت		در ساحت دینی	
-	-	-	۵	۷	محتوای آموزشی منعطف در امور دینی	آموزش منعطف امور دینی		
-	-	۱	۲	۹	فراهم‌سازی شرایط انس با قرآن و اسلام	ارتقاء برنامه‌های تقویت اعتقادات	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی

-	-	-	۷	۵	ارتقاء سبک زندگی اسلامی	دانشجو معلمان در ساحت اعتقادی
-	-	-	۶	۶	حمایت از منزلت و جایگاه معلمان	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی
-	-	۱	۴	۷	حمایت از معلمان شایسته	دانشجو معلمان در ساحت اجتماعی
-	-	-	۲	۱۰	مدیران و همکاران حمایت‌کننده	فراهم‌سازی شرایط همکاری
-	-	-	۵	۷	حمایت مالی جامعه	
-	۴	-	۵	۶	فراهم‌سازی همکاری همه‌جانبه	
-	-	۳	۲	۷	ارتقای بصیرت اجتماعی بر اساس نظام معیار اسلامی و ایرانی	فراهم‌سازی شرایط ارتقای بصیرت اجتماعی
-	-	-	۵	۷	ایجاد فضای سیاسی مناسب در جامعه	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی همبستگی ملی
-	-	-	۵	۷	ایجاد روحیه مسئولیت‌پذیری سیاسی	دانشجو معلمان در ساحت سیاسی
-	-	۲	۶	۴	ایجاد زمین‌سازی بینش سیاسی	زمینه‌سازی ارتقاء ارزش‌های سیاسی
-	-	-	۵	۷	ایجاد تعهد سیاسی	
-	-	-	۴	۸	فراهم‌سازی دوره‌های تخصصی توانمندسازی آموزشی	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان
-	-	-	۶	۶	ارتقاء سازوکارهای آموزشی	در ساحت علمی و فناوری
-	-	-	۳	۹	شرایط مناسب فضای آموزشی	ارتقاء محیط آموزشی
-	-	۲	۴	۶	توانمندسازی مهارت‌های خلاقیت و نوآوری در پژوهش	توانمندسازی فرهنگ پژوهش
-	-	۱	۵	۶	توانمندسازی مهارت‌های فناورانه در پژوهش	
-	-	-	۵	۷	بازنگری در مدل کارورزی	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی
-	-	-	۶	۶	کاربردی نمودن آموزش‌های کارورزی	دانشجو معلمان در ساحت حرفه‌ای
-	-	۱	۳	۸	بهبودی منابع انسانی و مدیریتی	بهبودی نیروهای حرفه‌ای
-	-	-	۸	۴	توسعه مدیریت دانایی	

-	-	-	۵	۷	توجه به احکام اقتصادی اسلام	درک و فهم مسائل اقتصادی	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اقتصادی	
-	-	-	۲	۱۰	توجه به اقتصاد اسلامی-ایرانی			
-	-	-	۶	۶	فراهم‌سازی همکاری‌های اقتصادی با دیگر شرکت‌ها	فراهم‌سازی همکاری‌های اقتصادی		
-	-	-	۳	۹	فراهم‌سازی همکاری‌های اقتصادی با دولت			
-	-	۱	۳	۸	فراهم‌سازی شرایط تأمین سلامت جسمی و بهداشت روانی	تقویت سلامت و بهداشت	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت زیستی و بدنی	
-	-	-	-	۱۲	فراهم‌سازی شرایط برای تقویت روحیه رعایت بهداشت عمومی و حفظ محیط‌زیست			
-	-	-	۳	۹	آشنایی با سبک زندگی خود	تقویت سبک زندگی سالم		
-	-	-	۲	۱۰	فراهم‌سازی شرایط ورزش و تفریحات سالم			
-	-	-	۵	۷	فراهم‌سازی شرایط طبیعت‌گردی	ارتقاء روح طبیعت‌گرا	شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت زیبایی‌شناختی و هنری	
-	-	-	۴	۸	فراهم‌سازی شرایط مناسب برای بروز هیجانات معلمان	افزایش ابراز هیجانات		
-	-	-	۳	۹	عدم توجه به اخلاق حرفه‌ای	عدم توجه به تمام حیطه‌های اخلاقی	موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اخلاقی	شرایط مداخله‌گر تربیت فرهنگی دانشجو معلمان
-	-	-	۲	۱۰	عدم توانایی اساتید در آموزش همه حیطه-های اخلاقی			
-	-	-	۵	۷	عدم برنامه درسی پنهان در آموزش اخلاق	عدم آموزش‌های مناسب حوزه اخلاق	موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اخلاقی	شرایط مداخله‌گر تربیت فرهنگی دانشجو معلمان
-	-	-	۴	۸	توجه اساتید به حفظیات			
-	-	-	۳	۹	حجم زیاد دروس مبتنی بر امور دینی	عدم آموزش‌های مناسب حوزه دین	موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت دینی	شرایط مداخله‌گر تربیت فرهنگی دانشجو معلمان
-	-	-	-	۱۲	عدم جذابیت در ارائه امور دینی			

-	-	-	۳	۹	عدم ارتباط مثبت اساتید با دانشجویان	موانع مبتنی بر اساتید دانشگاه		
-	-	-	۲	۱۰	عدم تخصص اساتید در حوزه دین			
-	-	-	۵	۷	توجه به ارزشیابی بیرونی در رسانه‌ها	موانع رسانه‌ای	موانع تربیت فرهنگی دانشجو	
-	-	-	۴	۸	توجه رسانه‌ها به ارزش‌های عام انسانی به جای ارزش‌های الهی		معلمان در ساحت اعتقادی	
-	-	-	۳	۹	نفوذ بیش از حد رسانه‌ها			
-	-	-	۶	۶	عدم توجه به امور اعتقادی بر اساس نظام معیار اسلامی در خانواده	موانع خانوادگی		
-	-	۳	۴	۵	عدم درک مسائل اجتماعی	سواد اجتماعی پایین در جامعه	موانع تربیت فرهنگی دانشجو	
-	-	۲	۵	۵	عدم حمایت اجتماعی		معلمان در ساحت اجتماعی	
-	-	-	۳	۹	خودمحوری و خودکامگی اساتید دانشگاه	عدم همکاری در دانشگاه		
-	-	۳	۲	۷	عدم مشارکت آگاهانه در دانشگاه			
-	-	-	۵	۷	برتری‌جویی اجتماعی-فرهنگی	بی‌عدالتی اجتماعی		
-	-	-	۴	۸	بی‌عدالتی در جامعه آموزشی			
-	-	-	۲	۱۰	عدم ارتباط بین مکتب فلسفی و برنامه درسی تربیت سیاسی	موانع آموزشی در تربیت سیاسی	موانع تربیت فرهنگی دانشجو	
-	-	-	۷	۵	عدم توجه به ارزش‌های فرهنگی در تربیت سیاسی		معلمان در ساحت سیاسی	
-	-	-	۸	۴	تبلیغات رسانه‌ای آسیب‌زا	موانع رسانه‌ای در تربیت سیاسی		
-	-	-	۵	۷	عدم کیفیت در برنامه‌های سیاسی رسانه‌ها			
-	-	-	-	۱۲	عدم تغییر ساختارهای سنتی دانشگاه‌ها	محدودیت‌ها و نارسایی‌های دانشگاه	موانع تربیت فرهنگی دانشجو	
-	-	-	۵	۷	عدم تطبیق آموزش‌ها با رشد فناوری		معلمان در ساحت علمی و فناوری	
-	۲	-	۲	۸	عدم وجود تجهیزات مناسب	عدم امکانات در مدارس		

-	-	۴	۳	۵	عدم وجود فناوری نوین			
-	-	-	۲	۱۰	نگاه سنتی به آموزش	نقایص سیستم آموزشی		
-	-	-	۵	۷	تأکید بر آموزش‌های غیرکاربردی			
-	-	-	۵	۷	عدم انگیزه دانشجو معلم	ویژگی‌های دانشجو معلمان	موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت حرفه‌ای	
-	-	-	۵	۷	عدم تعهد دانشجو معلم			
-	-	-	۲	۱۰	عدم مدیریت استعداد	عدم توجه به صلاحیت‌ها		
-	-	-	۴	۸	عدم ارزشیابی برآیندی شایستگی‌ها			
-	-	-	-	۱۲	عدم آموزش‌های ضمن خدمت غنی	عدم توجه به آموزش‌های غنی		
-	-	-	۵	۷	عدم توجه به شیوه‌های نوین آموزش معلمان			
-	-	۳	۴	۵	عدم توازن برنامه‌های آموزشی با نیازها			
-	-	-	۵	۷	دغدغه مسائل مالی	عدم توجه به مسائل مالی	موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اقتصادی	
-	-	-	۲	۱۰	حقوق پایین			
-	-	-	-	۱۲	عدم پشتیبانی مالی دولت از آموزش و پرورش	وجود مشکلات و محدودیت‌های مالی و بودجه‌ای		
-	-	-	۸	۴	عدم حمایت مالی بخش‌های خصوصی از آموزش و پرورش			
-	-	-	۲	۱۰	عدم غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان	برنامه‌ریزی نامناسب اوقات فراغت دانشجو معلمان در ساحت زیستی و بدنی		
-	-	-	۶	۶	متناسب نبودن برنامه‌های اوقات فراغت با نیازها			
-	-	-	۵	۷	تقلیل تربیت زیستی و بدنی دانشگاه به ورزش	عدم جامعیت در تربیت زیستی و بدنی دانشگاه		
-	-	-	۳	۹	عدم توجه به برنامه‌های مبتنی بر حفاظت از محیط‌زیست دانشگاه			
-	-	۳	۳	۶	عدم توجه به برنامه‌های مبتنی بر سلامت روان در دانشگاه			

-	-	-	۳	۹	عدم توجه به هنر و زیبای در فعالیتهای فرهنگی	عدم شناخت ساحت تربیتی	موانع تربیت فرهنگی دانشجو در ساحت زیبای شناختی و هنری	
-	-	-	۲	۱۰	تأکید ساحت تربیتی و زیبای شناختی و هنری بر پرورش هنرمند حرفه‌ای	زیبایی‌شناختی و هنری		
-	-	-	۵	۷	عدم کاربرد تربیت هنری در ارتقاء فرهنگ	جامع نبودن برنامه‌های هنری		
-	-	-	۷	۵	بی‌توجهی به طراحی برنامه جامع و کامل			
-	-	-	۷	۵	اخلاص در کار و زندگی	ترویج فرهنگ اخلاق‌مداری	پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو در ساحت اخلاقی	پیامدهای تربیت فرهنگی
-	-	۳	۲	۷	ارتقاء انسانیت در جامعه		معلمان در ساحت اخلاقی	تربیت فرهنگی دانشجو
-	-	-	۲	۱۰	افزایش توجه به ارزش‌های اخلاقی- فرهنگی جامعه	افزایش مسئولیت‌پذیری اخلاقی در تربیت فرهنگی		معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول
-	-	-	۲	۱۰	ارتقاء روحیه تعهد و خدمت‌گزاری در تربیت فرهنگی			
-	-	-	۳	۹	ارتقاء فرهنگ اسلامی- ایرانی در جامعه	توازن فرهنگ ایرانی با مبانی اسلامی در جامعه	پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو در ساحت دینی	
-	-	-	-	۱۲	افزایش سبک زندگی اسلامی- ایرانی			
-	-	-	۸	۴	تقویت شناخت و باور به اعتقادات	افزایش تعهد به ارزش‌های اعتقادی	پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو در ساحت اعتقادی	
-	-	-	۱۰	۲	پاسداری بیشتر از ارزش‌های اعتقادی			
-	-	-	۵	۷	سلامت اجتماعی معلمان	پیامدهای اجتماعی	پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو	
-	-	-	-	۱۲	سلامت اجتماعی دانش‌آموزان		معلمان در ساحت اجتماعی-	
-	-	-	-	۱۲	بقای اجتماعی		فرهنگی	
-	-	-	۲	۱۰	افزایش شایستگی‌های اجتماعی معلمان			
-	-	-	۳	۹	صیانت از ارزش‌های فرهنگی	پیامدهای فرهنگی		
-	-	-	۴	۸	بازسازی فرهنگی			
-	-	-	۴	۸	افزایش بصیرت سیاسی		پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو	

-	-	-	۶	۶	افزایش انعطاف‌پذیری سیاسی	افزایش توانایی سیاسی دانشجو معلمان	معلمان در ساحت سیاسی
-	-	-	۴	۸	جذب ارزش‌های سیاسی-فرهنگی جامعه و انطباق با آن‌ها	افزایش مشارکت سیاسی	
-	-	-	۵	۷	افزایش مهارت‌های مشارکتی در امور سیاسی		
-	-	۳	۴	۵	افزایش علم و فناوری هوشمندانه	پیامدهای علمی	پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو
-	-	۱	۲	۹	استفاده از علم و فناوری با حفظ ارزش‌های فرهنگی		معلمان در ساحت علمی-فناوری
-	-	-	۲	۱۰	ارتقاء شایسته محوری		
-	-	۲	۳	۷	ارتقاء روابط علمی		
-	-	۱	۵	۶	ارتقاء کیفیت آموزش دانش آموزان	پیامدهای آموزشی	
-	-	-	۵	۷	افزایش کارآمدی معلمان		
-	-	۱	۲	۹	افزایش توانمندی فکری		
-	-	-	۷	۵	افزایش کارایی حرفه-ای	ایجاد تغییرات مثبت در تربیت حرفه‌ای	پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت حرفه‌ای
-	-	-	۶	۶	افزایش تعهد حرفه‌ای		
-	-	۱	۴	۷	افزایش توانمندی حرفه‌ای		
-	-	-	۲	۱۰	دستیابی به اهداف والای آموزش و پرورش	افزایش سازندگی	
-	-	-	۵	۷	توازن بین شایستگی و عملکرد معلمان		
-	۴	-	۵	۶	تصمیم‌گیری اقتصادی درست برای آینده	آینده‌نگری اقتصادی	پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اقتصادی
-	-	۳	۲	۷	افزایش سواد اقتصادی معلمان		
-	-	-	۵	۷	ایجاد نگرش مثبت معلمان به اقتصاد مقاومتی	فرهنگ‌سازی اقتصاد مقاومتی	
-	-	-	۵	۷	آموزش و ترویج مزایای اقتصادی مقاومتی به دانش آموزان		

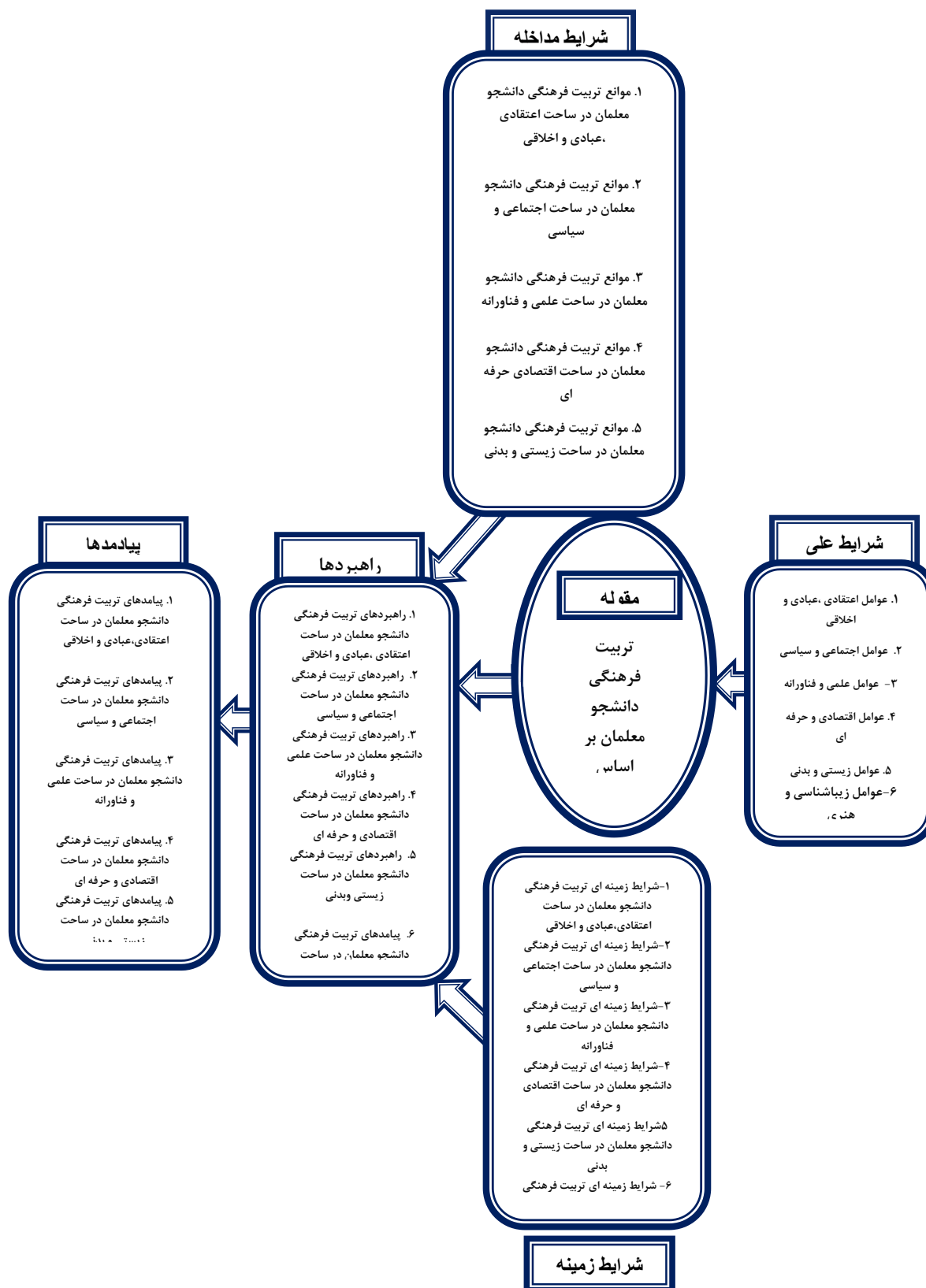
-	-	۲	۶	۴	ارتقاء سبک زندگی سالم در معلمان	زندگی	ترویج	پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو	
-	-	-	۵	۷	تلاش برای ارتقاء سلامت عمومی در جامعه			معلمان در ساحت زیستی و بدنی	
-	-	-	۴	۸	تأمین سلامت روان شناختی دانشجو معلمان				
-	-	-	۶	۶	حفاظت محیط زیست	فرهنگ سازی	زیست محیطی		
-	-	-	۳	۹	افزایش خلاقیت متناسب با ارزش های فرهنگی	افزایش توانایی های هنری و زیبایی شناختی		پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت هنری و زیبایی شناختی	
-	-	۲	۴	۶	افزایش توانایی های شناختی و عاطفی	بر ارزش های فرهنگی			
-	-	۱	۵	۶	تسلط بر شیوه های تربیت ایرانی هنر و زیبایی شناختی				
-	-	-	۵	۷	چشم پوشی یا اغماض	پاک سازی		راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اخلاقی	راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اخلاقی
-	-	-	۶	۶	تثبیت ارزش و جایگاه اخلاق در وجود فرد	اخلاقی			
-	-	۱	۳	۸	ارتقاء بصیرت اخلاقی	زیباسازی اخلاقی			
-	-	-	۸	۴	افزایش جذابیت اصول اخلاقی در کانون ها و تشکل های دانشجویی			معلمان بر اساس ساحت های شش گانه سند تحول	
-	-	-	۵	۷	باز آرای فرهنگ دینی-اعتقادی حاکم بر تربیت معلم	تغییر در آموزش های دینی-اعتقادی دانشجو		راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت دینی-اعتقادی	
-	-	-	۲	۱۰	طرح ریزی روش های تربیت دینی-اعتقادی عمیق و درونی		معلمان		
-	-	-	۶	۶	دسترسی و ارتباط با نخبگان و متخصصان آموزشی و تربیتی	گسترش همکاری دانشگاه با دیگر مراکز علمی		راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اجتماعی-فرهنگی	
-	-	-	۳	۹	شرکت کنفرانس ها، همایش ها و سخنرانی های مراکز علمی				
-	-	۱	۳	۸	ارتقاء جایگاه تربیت در جامعه	جایگاه شغل معلمی در جامعه			
-	-	-	-	۱۲	توجه رسانه های اجتماعی به جایگاه معلم				

-	-	-	۳	۹	اشتراک اطلاعات تخصصی فرهنگی	گسترش همکاری دانشگاه‌ها با مراکز فرهنگی	
-	-	-	۲	۱۰	فراهم‌سازی ارتباط با مراکز فرهنگی		
-	-	-	۵	۷	آشنایی و ارتقاء فرهنگ ایرانی-اسلامی	ارتقاء بصیرت فرهنگی	
-	-	-	۴	۸	ارتقاء هوش فرهنگی معلمان		
-	-	-	۳	۹	برگزاری دوره‌های آموزش سیاسی	افزایش فعالیت‌هایی	راهبردهای تربیت فرهنگی
-	-	-	۲	۱۰	برگزاری گفت‌وگوهای سیاسی	جهت ارتقاء بصیرت سیاسی	دانشجو معلمان در ساحت سیاسی
-	-	-	۵	۷	فراهم کردن فرصت‌های یادگیری مستمر	افزایش نیروی انسانی متخصص	راهبردهای تربیت فرهنگی
-	-	-	۴	۸	تربیت و گزینش اساتید و رهبران آموزشی قوی		دانشجو معلمان در ساحت علمی و فناوری
-	-	-	۳	۹	تقویت آموزش‌های ضمن خدمت		
-	-	-	-	۱۲	افزایش ارزیابی عملکرد و روش‌های تدریس معلمان	افزایش ارزیابی اصولی و عمیق	
-	-	-	۳	۹	افزایش فعالیت دانشجو معلمان به‌عنوان پژوهشگران فعال	ارتقاء انجمن‌های علمی-پژوهشی دانشگاه	راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت حرفه-ای
-	-	-	۲	۱۰	توجه به عدالت آموزشی و مطابقت برنامه‌ها با استعدادها دانشجویان		
-	-	-	۵	۷	توجه به نیازهای فرهنگی جامعه در آموزش‌های تخصصی دانشجو معلمان	طراحی آموزش‌ها بر اساس معیارهای فرهنگی	
-	-	-	۴	۸	برنامه‌ریزی بازسازی هویت حرفه‌ای دانشجو معلمان		
-	-	-	۳	۹	تقویت منابع تأمین مالی معلمان	حمایت‌های مالی	راهبردهای تربیت فرهنگی

-	-	-	۶	۶	فراهم‌سازی منبع درآمد دوم برای معلمان	دانشجو معلمان در ساحت اقتصادی
-	-	۳	۴	۵	تناسب برنامه‌های آموزشی با نیازهای روان‌شناختی و جسمی دانشجو معلمان	تدوین برنامه‌های آموزشی مبتنی بر ساحت زیستی و بدنی
-	-	۲	۵	۵	ارتقاء سبک‌های زندگی محیط‌زیست	راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت زیستی و بدنی
-	-	-	۳	۹	تدوین برنامه درسی مبتنی بر اهداف زیست‌محیطی	
-	-	۳	۲	۷	تشویق و تقویت بر اساس شایستگی	حمایت‌های روان‌شناختی
-	-	-	۵	۷	توسعه مهارت‌های مدیریت روانی	
-	-	-	۴	۸	گسترش دانش و بینش هنری و زیبایی‌شناختی	ارائه فعالیت‌های هنری و زیبایی‌شناختی
-	-	-	۲	۱۰	مشارکت اساتید در فعالیت‌های هنری و زیبایی‌شناختی دانشگاه	در ساحت زیبایی‌شناختی و هنری
-	-	-	۷	۵	آموزش کاربردی و عملی مفاهیم زیبایی‌شناختی و هنری	راهبردهای آموزشی حوزه زیبایی‌شناختی و هنری
-	-	-	۸	۴	تقویت فرایندهای سوق‌دهنده و حذف فرایندهای بازدارنده تربیت فرهنگی	

در نهایت بر اساس ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های شناسایی شده مدل طراحی و اعتبارسنجی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان

بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول در شکل زیر آورده شده است:

شکل ۱. الگوی پارادایمی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول

در ادامه به اعتبارسنجی مدل فوق در دو بخش درونی و بیرونی پرداخته می‌شود. اعتبار مدل به‌عنوان یک بخش کلیدی در پژوهش نه‌تنها بیانگر دقت و صحت نتایج مدل طراحی شده است، بلکه بیانگر قابلیت کاربرد آن در محیط‌های واقعی نیز است. بنابراین در راستای طراحی مدل تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول، اعتبار این مدل موردسنجش قرار گرفت. برای این منظور، ابتدا پرسشنامه ۳۴ گویه‌ای با طیف ۵ درجه‌ای لیکرت از خیلی کم تا خیلی زیاد در میان ۳۰ خبره در حوزه پژوهش و در زمینه‌های تربیت فرهنگی و ساحت‌های شش‌گانه سند تحول مرتبط با موضوع توزیع شد. این پرسشنامه به سنجش اعتبار بیرونی مدل طراحی شده با مؤلفه‌های هدف، طراحی روش پژوهش، کنترل متغیرهای مزاحم و تطبیق و اعتبار درونی مدل طراحی شده با مؤلفه‌های بازبینی منطقی، بازخورد متخصصان و تحلیل حساسیت می‌پردازد که در این پژوهش برای بررسی اعتبار هر یک از مؤلفه‌ها، از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شد. نتایج این آزمون به‌طور کلی نشان‌دهنده اعتبار بالای مؤلفه‌های مختلف مدل تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول از منظر اعتبار درونی و بیرونی است. در جدول زیر، نتایج آماری حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای به تفصیل آورده شده است.

جدول ۴. یافته‌های حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای به‌منظور طراحی و اعتبارسنجی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر

اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول

مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف معیار	t محاسبه‌شده	سطح معناداری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا
اعتبار بیرونی	۴.۲۰	۰.۶۵	۹.۰۰	۰.۰۰۰	۱.۲۰	۳.۹۰	۴.۵۰
هدف	۴.۲۰	۰.۷۰	۸.۹۰	۰.۰۰۰	۱.۲۰	۳.۹۰	۴.۵۰
طراحی روش پژوهش	۴.۲۵	۰.۷۰	۹.۱۰	۰.۰۰۰	۱.۲۵	۳.۹۰	۴.۶۰
کنترل متغیرهای مزاحم	۴.۱۰	۰.۷۵	۸.۳۰	۰.۰۰۰	۱.۱۰	۳.۸۰	۴.۴۰
تطبیق	۴.۰۵	۰.۸۰	۷.۵۰	۰.۰۰۰	۱.۰۵	۳.۷۰	۴.۴۰
اعتبار درونی	۴.۳۵	۰.۶۰	۹.۲۰	۰.۰۰۰	۱.۳۵	۴.۰۰	۴.۷۰
بازبینی منطقی	۴.۱۵	۰.۷۵	۸.۰۰	۰.۰۰۰	۱.۱۵	۳.۸۰	۴.۵۰
بازخورد متخصصان	۴.۳۰	۰.۶۰	۹.۵۰	۰.۰۰۰	۱.۳۰	۴.۰۰	۴.۶۰
تحلیل حساسیت	۴.۴۰	۰.۵۵	۹.۸۰	۰.۰۰۰	۱.۴۰	۴.۱۰	۴.۷۰

با توجه به جدول فوق می‌توان گفت، سطح معناداری برای اعتبار بیرونی و درونی مدل و تمامی مؤلفه‌های هر یک از اعتبارهای بیرونی و درونی کمتر از ۰.۰۰۱ و همچنین میانگین‌های محاسبه‌شده در دامنه ۴.۰۵ تا ۴.۴۰ است که به‌وضوح نشان‌دهنده معناداری آماری یافته‌ها با ۹۹ درصد اطمینان می‌باشد. این به این معناست که یافته‌های به‌دست‌آمده به‌طور تصادفی به‌دست‌آمده نیامده و اعتبار بالای مدل را تأیید می‌کند. بنابراین می‌توان استنباط کرد، مدل طراحی شده، دارای اعتبار قابل توجهی است و می‌تواند به‌عنوان یک مدل مفید جهت ارتقای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول مورد استفاده قرار گیرد.

علاوه بر موارد فوق‌الذکر، بر اساس نظر خبرگان میزان اعتبار درونی مدل طراحی شده با میانگین ۴.۳۵ و t محاسبه‌شده ۹.۲۰، بیشتر از اعتبار بیرونی است. همچنین در میان مؤلفه‌های اعتبار بیرونی طراحی روش پژوهش با میانگین ۴.۲۵ و t محاسبه‌شده ۹.۱۰،

بیشترین میزان اعتبار را به خود اختصاص داده است و از طرف دیگر در میان مؤلفه‌های اعتبار درونی مؤلفه تحلیل حساسیت با میانگین ۴.۴۰ و t محاسبه شده ۹.۸، بیشترین میزان اعتبار را به خود اختصاص داده است.

در مرحله بعد، سنجش اعتبار درونی مدل با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی و ضریب تعیین و اعتبار بیرونی مدل از طریق شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری و شاخص Q^2 صورت گرفت.

▪ تحلیل عاملی تأییدی (مدل اندازه‌گیری) هر یک از سه بعد: در این مرحله جهت تأیید برازش مدل از تحلیل عاملی تأییدی مبتنی بر حداقل مربعات جزئی بهره گرفته شد. بر اساس یافته‌ها، معناداری تمامی مؤلفه‌ها و شاخص‌ها بیشتر از ۱.۹۶ است، بر همین اساس می‌توان گفت مدل حاضر معنادار بوده و از اعتبار لازم برخوردار است.

▪ شاخص ضریب تعیین (R^2) متغیرهای وابسته برای سنجش اعتبار درونی مدل تربیت فرهنگی دانشجوی معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول برای هر سه بعد: ضریب R^2 مربوط به متغیرهای پنهان درون‌زا (وابسته) است و تأثیر یک متغیر مستقل بر یک متغیر وابسته را نشان می‌دهد که سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به‌عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 در نظر گرفته می‌شوند. مقدار R^2 برای هر سه بعد بیش از ۰/۶۷ به دست آمد.

▪ شاخص ارتباط پیش‌بین Q^2 برای سنجش اعتبار بیرونی مدل تربیت فرهنگی دانشجوی معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول: این معیار، قدرت پیش‌بینی مدل در متغیرهای وابسته را نشان می‌دهد. ملاک تفسیر Q^2 ، سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ عنوان قدرت پیش‌بینی کم، متوسط و قوی می‌باشد. اگر این شاخص مثبت باشد مطلوب است. مقدار Q^2 برای ابعاد سازه اصلی ۰.۳۱۲، ۰.۲۳۸، ۰.۲۹۵ است که مثبت و در سطح مطلوب است. بر همین اساس می‌توان گفت قدرت پیش‌بینی مدل در مورد هر سه بعد مطلوب هستند.

▪ شاخص GOF : شاخص که برای برازش توسط تن هاوس و همکاران (۲۰۰۵) معرفی شده است، ملاک کلی برازش است که با محاسبه میانگین هندسی اشتراک R^2 به صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$GOF = \sqrt{\text{communality} \times \overline{R^2}} = \sqrt{0.561 \times 0.76} = .652$$

متخصصان مدل یابی ساختاری به روش PLS شاخص GOF کمتر از ۰/۱ را کوچک، بین ۰/۱ تا ۰/۲۵ را متوسط و بیش از ۰/۳۶ را بزرگ قلمداد می‌کنند. با در نظر گرفتن این معیارها شاخص برازش مدل نمونه مورد بررسی ۰/۶۵۲ به دست آمد که جز اندازه‌های بزرگ است. با توجه به این یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که مدل آزمون شده در نمونه مورد بررسی برازش مناسبی دارد. همچنین با توجه به اینکه بارهای عاملی تمامی متغیرهای آشکار مدل بیشتر از ۰.۵ و معناداری بیشتر از ۲.۵۸ است، می‌توان گفت سازه حاضر از روایی مطلوبی برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر طراحی و اعتبارسنجی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول بود. این پژوهش همسو با یافته‌های پیشین (5, 10-12) بود. یافته‌های بخش کیفی نشان داد شرایط علی تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول شامل عوامل اعتقادی، عوامل دینی، عوامل اخلاقی، عوامل اجتماعی، عوامل سیاسی، عوامل علمی و فناوری، عوامل حرفه‌ای، عوامل اقتصادی، عوامل زیستی و بدنی و عوامل زیبایی‌شناختی و هنری؛ پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول شامل پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اعتقادی، پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت دینی، پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اخلاقی، پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اجتماعی، پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت سیاسی، پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت علمی و فناوری، پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت حرفه‌ای، پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اقتصادی، پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت زیستی و بدنی، پیامدهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت زیبایی‌شناختی و هنری؛ شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول شامل شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اعتقادی، شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت عبادی، شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اخلاقی، شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اجتماعی، شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت سیاسی، شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت علمی و فناوری، شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت حرفه‌ای، شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اقتصادی، شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت زیستی و بدنی، شرایط زمینه‌ای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت زیبایی‌شناختی و هنری؛ شرایط مداخله‌گر تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول شامل مقوله‌های فرعی موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اعتقادی، موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت دینی، موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اخلاقی، موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اجتماعی، موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت سیاسی، موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت علمی و فناوری، موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت حرفه‌ای، موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اقتصادی، موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت زیستی و بدنی، موانع تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت زیبایی‌شناختی و هنری؛ راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول شامل راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت دینی-اعتقادی، راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اخلاقی، راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اجتماعی، راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت سیاسی، راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت علمی و فناوری، راهبردهای تربیت فرهنگی

دانشجو معلمان در ساحت حرفه‌ای، راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت اقتصادی، راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت زیستی و بدنی، راهبردهای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان در ساحت زیبایی‌شناختی و هنری می‌باشند. نتایج دلفی فازی نشان داد تمامی مفاهیم مربوط به الگوی پارادایمی دارای آستانه پذیرش بالای ۰/۷ بود و ابعاد شناسایی شده برای الگوی پارادایمی تأیید گردید. در نهایت جهت بررسی مدل پیشنهادی پژوهش از رویکرد معادلات ساختاری مبتنی بر روش حداقل مجزورات جزئی با نرم‌افزار PLS-3 استفاده شد و نتایج نشان داد برازش کلی مدل تأیید می‌شود و مجموع مدل ساختاری و مدل اندازه‌گیری کیفیت مناسب در تبیین متغیرهای پژوهش دارند.

یکی از محدودیت‌های اصلی این پژوهش، با توجه به اینکه چارچوب مناسب برای تربیت فرهنگی دانشجو معلمان بر اساس ساحت‌های شش‌گانه سند تحول بررسی و موردسنجش قرار گرفته است، تعمیم‌پذیری یافته‌ها به دانشجویان دیگر باید با احتیاط صورت گیرد. همچنین، در این پژوهش صرفاً دیدگاه اساتید مدعو و اعضاء هیئت‌علمی دانشگاه فرهنگیان استان خراسان رضوی مورد بررسی شده است.

پژوهش‌های آینده می‌توانند برای فرهنگ‌سازی دینی-اعتقادی در نظام آموزش دانشگاه فرهنگیان، مسئولین این دانشگاه با نهادهای اجتماعی و کارگزاران فرهنگی در این زمینه همکاری کنند تا بتوانند به صورت هماهنگ و منسجم در نهادینه کردن ارزش‌های دینی و اعتقادی در معلمان، تلاش کنند و از تفرقه پراکنی در این زمینه بپرهیزند. همچنین، تقویت کانون‌ها و انجمن‌های علمی و فرهنگی و مذهبی دانشجو معلمان با توجه به اهمیت ساحت‌های شش‌گانه سند تحول بنیادین و تربیت فرهنگی برای دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان پیشنهاد می‌شود در برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان تجدیدنظر صورت گیرد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاق

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

حامی ملی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

منابع

1. Hu S, Xing G, Xin J. Impacting elements of metaverse platforms' intentional use in cultural education: Empirical data drawn from UTAUT, TTF, and flow theory. *Applied Sciences*. 2024;14(21):9984. doi: 10.3390/app14219984.
2. Eden CA, Chisom ON, Adeniyi IS. Cultural competence in education: Strategies for fostering inclusivity and diversity awareness. *International Journal of Applied Research in Social Sciences*. 2024;6(3):383-92. doi: 10.51594/ijarss.v6i3.895.
3. Yang R, Gao CY. Rethinking cultural competence education in the global era: Insights from Fei Xiaotong's theory of cultural self-awareness. *Frontiers of Education in China*. 2020;15(4):539-63. doi: 10.1007/s11516-020-0026-4.
4. Gokturk JH, Whittington V, Shin AM. Teaching culture through culture: A case study of culturally responsive pedagogies in an Australian early childhood/primary context. *Journal of Research in Childhood Education*. 2021;34(1):218-26. doi: 10.1080/02568543.2019.1692110.
5. Khodabakhshi S, Safari Y, Nateghi F. Designing and Validating the Optimal Model of Cultural Education for Student Teachers at Farhangian University. *Educational and School Studies*. 2024;12(4):539-64.
6. Hafezi A, Abedipour MS, Khosravi H, Fattahpour A, Sharifi S, editors. *Cultural and Artistic Education of Students*. Fifth International Conference on Educational Sciences, Psychology, Counseling, and Education; 2025.
7. Abdollahnejad N, editor *The Fundamental Education Reform Document and Its Challenges*. Fourth National Scientific and Research Conference on Psychology and Educational Sciences; 2019.
8. Rahepar Z, Salehi K, editors. *Educational-Transformational Trends Influencing School Management: Fundamental Education Reform Document of the Islamic Republic of Iran*. Fifth International Conference on New Horizons in Humanities and Management Sciences; 2020.
9. Alipour K, Ahmad Beigi F, Ansarian F, Izadi M. Identifying and Evaluating Spiritual Education Components Based on the Fundamental Education Reform Document. *Sociology of Education*. 2025;10(2):419-29.
10. Shamshiri B. The Role and Position of Cultural Education in Teacher Training Systems. *Teacher Education Policy Studies*. 2017;1(2):109-24.
11. Khonkdar Tarsi M, Salahshoori A. Cultural Education Factors from the Perspective of Imam Khomeini (RA). *Research in Islamic Education Issues*. 2013;21(20):1-12.
12. Karimi Firoozjayi M, Sharifzadeh HA-S, Karamkhani Z. Identifying Cultural Education Components and Their Relationship with Mass Media (Emphasizing Virtual Space). *Educational Sciences*. 2024;30(2):213-34.